

Feszty-körkép
A magyarok bejövetele

A KÖRKÉP RÖVID TÖRTÉNETE

A Feszty-körkép őseinknek a Kárpát-medencébe való visszatérését ábrázolja. A körkép a panoráma festészet külön műfaja. Gyökerei közel 2000 évre a klasszikus Róma korába nyúlnak vissza. Majd a reneszánsz idején újjászületik és népszerűsége azóta is tart. Lényege, hogy a néző egy kör alakú épület közepén lévő pódiumról egy körbefutó festett képet lát, mely előtt műterepet alakítanak ki. A kettőt úgy hangolják össze, hogy azt érezzük, valóságos tájba csöppentünk.

Feszty Árpád 1891-ben határozta el, hogy panorámaképet fest, amikor

Párizsban járva megnézte a Napóleon csatáját ábrázoló körképet. Úgy tervezte, a bibliai özönvíz történetét viszi vászonra, de apósa, Jókai Mór rábeszélte, hogy inkább a magyar történelem egyik jelentős epizódját örökítse meg, hisz közeleg

1. ábra Fehérló feláldozása

a milleniumi ünnepségsorozat, s vállalkozásához a fővárostól, illetve az államtól is segítséget kaphat.

Feszty a körkép témájának tanulmányozására elutazott Munkács környékére, a Vereckei-hágóhoz.

Az elmondások szerint csak a háttér, az égbolt és a felhők megfestése két hónapig tartott. Ezt az emberfeletti munkát Feszty egymaga végezte, megadva ezzel a kép különleges hangulatát. Ezenkívül ő festette a dombtetőn álló vezérek csoportjait és Árpád alakjában saját arcképét örökítette meg. A szekereket, az ökröket, az előtér szikláit is Feszty festette. A hatalmas munkához segítő-társakat is keresett. Együttműködésre

kérte fel *Mednyánszky Lászlót*, *Újváry Ignácot* és *Spányi Bélát*, akik a tájképi részeket festették, *Vágó Pál* és *Papp Henrik* a csoportjelenetek és egyes alakok megfestésében voltak segítségére. Több mint 20 művész erejüket megfeszítve dolgoztak, hogy a határidős munka elkészüljön.

A 120 méter hosszú, 15 méter magas és 38 méter átmérőjű kört formázó panorámakép a művészi fantázia és festői eszközök segítségével idézi fel történelmünk 11 évszázaddal ezelőtti eseményének, a honfoglalásnak néhány elképzelt epizódját.

1894 máj.12-én Pünkösdkor volt a megnyitás nagy napja. A sajtó nagy elragadtatással írt az 1000 éves évforduló

nyitányának számító eseményről. A 6 fő jelenetet: vezéreket, lovasrohamot, fehér ló feláldozását (1. ábra), táborvezért, nőrablást és a családok lenyűgöző bevonulását (2. ábra) Feszty úgy illesztette a tájba, hogy az összekötő tájelemek fo-

2. ábra Családok bevonulása

lyamatossá teszik a látványt. Óriási sikere lett a körképnek, nemcsak Magyarországon, hanem a századvégi londoni világkiállításon is csodájára jártak. 1909-ben tért vissza európai útjáról a körkép, de új otthont kapott, mert a régit lebontották és helyébe építették a Szép-

művészeti Múzeumot. Budapest ostroma alatt, 1944-ben bombatalálat érte az épületet és a kép 2/3 része elégett. A maradék évekig hányódott különböző raktárakban, míg végre a Nemzeti Galéria vette gondozásba. 1975-ben kezdték meg Szegeden a festmény konzerválását. Lengyel művészek restaurálták 1991-95 között, és 1995 július 14-én Ópusztaszeren a Nemzeti Történelmi Emlékparkban, országos ünnepség keretében újra felavatták, így az

1100 éves évfordulón ismét eredeti szépségében ragyoghatott. A *magyarok bejövetele* c. gigantikus és elbűvölő művészeti alkotás méltóképpen emlékezik meg államalapító őseinkről és öntudatra ébreszti a mai magyarságot.

FESZTY ÁRPÁD

1856. december 21., Ógyalla – 1914. június 1., Lovrana

Tehetségének korán jelét adta. Iskoláit Komáromban, Pozsonyban, majd a Budai Főreáltanodában végezte, innen azonban távoznia kellett, mivel több társával politikai és irodalmi kört alapított. A 16 éves fiú ekkor vándorszínésznek állt, majd 1874-ben Münchenbe ment, ahol főleg a képtárakat tanulmányozta. Müncheni tartózkodása alatt ismerkedett meg Kubinski lengyel festővel, aki maga mellé vette és önállóan foglalkoztatta. A tehetséges fiatal festő a müncheni Kunstverein kiállításán feltűnést keltett egy tájképével és csakhamar elnyerte az állami ösztöndíjat.

Később tanulmányai folytatása céljából Párizsba ment, és 1878-ban a nemzetközi világtárlaton sikert aratott *Delelő* című képével, mely hamarosan elkelt. Még ez évben Velencébe ment, ahol laguna-képeket festett; velencei tartózkodása nagyon jó hatással volt művészetének fejlődésére, s amúgy is eleven színérzéke még jobban kifejlődött.

Ógyallai műtermében festette egy évvel később felkeltette iránta a művészeti körök komoly érdeklődött *Delelő* című képével, mely hamarosan elkelt. Még tett; velencei tartózkodása nagyon jó hatással volt mű-
még jobban kifejlődött.

Ógyallai műtermében festette egy évvel később felkeltette iránta a művészeti körök komoly érdeklő-
Bécsben tartózkodott, ahol Lichtenfels iskolájá-
lyet csakhamar követett a *Levétel a keresztről* és

Jellemző ereje különösen zsánerképekben
lenség). Ő festette az Operaház és a Törvényszéki
tásra festette *A magyarok bejövetele* című hatalmas
Zsolt vezér eljegyzése című képeit is Komárom és

Ezt követően hosszabb ideig Firenzében tartózko-
Krisztus temetése című triptichonját, amelyet 1903-ban Budapesten állított ki, majd nemzetközi körútra indította.

Festészetén kívül irodalommal is foglalkozott. Könyve 1897-ben jelent meg Budapesten, *Az én parasztjaim* címmel.

ment, és 1878-ban a nemzetközi világtárlaton sikert ara-
ez évben Velencébe ment, ahol laguna-képeket fes-
vészetének fejlődésére, s amúgy is eleven színérzéke

Pusztai találkozás télen című nagy vásznát, mely
dését. 1880-ban ösztöndíjat nyert, és három évig
ban tanult. Itt festette *Golgota* című híres képét, me-
a *Szent Gellért*.

domborodott ki (*Kárvallottak, Bányaszerencsét-
Palota* faliképeit is. 1896-ban a millenáris kiállí-
diorámáját. Ekkor festette a *Bánhidi csata* és a
Bihar vármegyék számára.

dott nejével, Jókai Mór fogadott leányával. Itt festette

A KÖRKÉP ELSŐ ÉPÜLETE, A ROTUNDA

A Fővárosi Tanács a Városligetben a Bimbó utca és az Állatkerti út közötti területet jelölte ki a körkép elhelyezésére szolgáló épületnek. Itt épült fel a Rotundának nevezett épület, amelynek helyén ma a Szépművészeti Múzeum áll. A Rotunda vázrendszerrel épült, a falakat vashálóval erősítették. Átmérője 40 m, falmagassága 16 m volt. Egyszerre 236 fő befogadására volt képes. A megnyitás napja 1894. május 13-án érkezett el. Óriási közönség volt kíváncsi a képre, mely a budapesti millenniumi kiállítás egyik legfőbb attrakciójának számított.

A KÖRKÉP HÁNYATTATÁSAI

A vásznat később lebontották és Londonba szállították a Világkiállításra. A jelentős költségekkel járó utaztatás hatalmas anyagi bukásnak bizonyult, mivel a külföldieket nem igazán érdekelte egy kifejezetten magyar vonatkozású festmény, annak hatalmas méretei miatt sem. 1909-ben vitték vissza Budapestre, majd 1909. május 30-án sor került a magyarok bejövetele második ünnepélyes megnyitójára, ezután újabb felújításra szorult rossz állapota miatt. Miután befejezték a munkákat, a főváros a Rotunda lebontásával biztosított helyet a felépítendő Szépművészeti Múzeumnak, és a körképet egy városligeti, rosszul megépített átmeneti épületben helyezte el.

A II. világháborúban a fővárost ért egyik bombatámadás során a körkép épülete és vászna is károkat szenvedett. Ennek következtében eső és hó verte a képet. A kép darabjait később összegöngyölték és különböző raktárakban tárolták.

A KÖRKÉP MAI ÉPÜLETE ÓPUSZTASZEREN

Az 1970-es években határozat született a Nemzeti Történeti Emlékpark építéséről Ópusztaszeren. Megkezdődtek a restaurálási folyamatok, és a körképcsarnok építése is. Az építés 1979-ben abbamaradt, a vászon darabjait újra hengerekben raktározták el. 1991-ben egy lengyel restaurátorcsoport pályázaton elnyerte az újabb helyreállítást. 1995-től újra az eredeti szerepét tölti be, a Nemzeti Emlékpark fő attrakciójaként hatalmas érdeklődést vált ki a látogatókból. A Feszty-körkép zenéjét Birinyi József szerezte, Kovács László tanítványával játszotta felvételre.

Legelőször Béla király jegyzője, Anonymus említi meg híres Gesta Hungarorum-ában az első országgyűlés helyét, melyet Szeri-nek neveztek el, mivel Árpád fejedelem és vezérei „ott ejtették meg a szerét az ország egész dolgának”.

4. ábra A mai épület Ópusztaszeren

A körkép mellett további látnivalók is várják a látogatókat:

- ✘ Szabadtéri Néprajzi Múzeum
- ✘ Szer monostora
- ✘ Árpád- emlékmű
- ✘ Csete-jurták
- ✘ Nomád park.

INFORMÁCIÓK

Információk a Kőrkep látogatásával kapcsolatban		
1. A Feszty-körkép megtekintése időpont-hoz kötött, látogatásához előjegyzés szükséges: Előjegyzés: munkanapokon 08.00-16.00 +36 62 275 257 } mellékek: +36 62 275 133 } 103, 104, 121 +36 30 982 3117	2. Nyitva tartás szezonzban: Kedd-Vasárnap: 10.00-18.00, első csoport: 10.30, utolsó csoport: 17.30, szezonzon kívül: Kedd-Vasárnap: 10.00-16.00, első csoport: 10.30 utolsó csoport: 15.30 30 percenként indulnak csoportok a festményhez.	
Téli jegyárak (érvényes: 2013. december 1-től)		
Belépőjegy neve	Belépőjegy ára	Belépőjegyben foglalt szolgáltatások
FESZTY CSOMAG	1 800 Ft	Feszty-körkép Rotunda kiállításai (kivéve: Panoptikum)
ROTUNDA (alapszolgáltatás)	1 000 Ft	Rotunda alábbi kiállításai (alapszolgáltatás): ⊕ Honfoglalás ⊕ Szer monostora és települése ⊕ Promenád 1896 (Kisváros, Nagyváros) ⊕ Az Emlékpark története ⊕ Nemzeti emlékhelyeink ⊕ Államalapítás ⊕ Őseink arcai ⊕ A csengelei kunok ura és népe ⊕ (kivéve: Panoptikum)
További információk: http://opusztaszer.hu/belepojegyek		

Meghívó az ünnepi rendezvényre¹:

¹ A Meghívóban szereplő rendezvény nem valós esemény. A hivatalos honlapon még nincs feltüntetve a festő halálának 100. évfordulója alkalmából szervezett rendezvény.

TARTALOM

A KÖRKÉP RÖVID TÖRTÉNETE	2
FESZTY ÁRPÁD.....	4
A KÖRKÉP ELSŐ ÉPÜLETE, A ROTUNDA.....	5
A KÖRKÉP HÁNYATTATÁSAI	5
A KÖRKÉP MAI ÉPÜLETE ÓPUSZTASZEREN	6
INFORMÁCIÓK	7
TARTALOM.....	8